

Regional utvecklingsstab

Upprättare: Carina Löfgren

Näringsdepartementet

n.remissvar@regeringskansliet.sen.strategisk.plan@regeringskansliet.se

Ert dnr: N2020/01752/JL

Remiss - av Promemoria om behovsanalys i den strategiska planen för genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken i Sverige

Sammanfattning

Näringsdepartementet efterfrågar regionernas synpunkter rörande innehåll, prioriteringar inriktning och avgränsningar gällande framtida gemensam jordbrukspolitik i Sverige. Remissvaret tar sin utgångspunkt från PM om behovsanalys i den strategiska planen relaterat till genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP) i Sverige efter 2020 (2023-2027). Svar ska lämnas senast den 28 september.

Region Gävleborg välkomnar kommissionens förslag till ny gemensam jordbrukspolitik vilken kan ge förutsättningar att minska oklara överlappningar gentemot andra politikområden såsom sammanhållningspolitiken, den nationella landsbygdspolitiken och den regionala utvecklingspolitiken såväl beträffande uppdrag, genomförande och finansiering.

Med detta som utgångspunkt menar Region Gävleborg att den framtida jordbrukspolitiken bör fokusera på specifika och riktade insatser för jordbruket.

Insatser som syftar till att stärka landsbygdens attraktivitet, kompetensförsörjning, livsmedelsförsörjning, företagande utöver jordbruket och digital infrastruktur bör hanteras inom ramen för den regionala utvecklingspolitiken som bör förstärkas med ett tydligt landsbygdsperspektiv.

Kommentarer

Under nuvarande programperiod har samtliga län bildat region, vilket betyder att Sverige för första gången sedan slutet av 1990-talet har en enhetlig regional nivå med ansvar regional utvecklingspolitik. Region Gävleborg menar att landsbygdsutveckling är en del av det regionala utvecklingsarbetet i länen. Den nationella landsbygdspolitiken måste därför samordnas med den regionala utvecklingspolitiken, med den nya nationella strategin för hållbar regional utveckling som gemensamt ramverk. Landsbygdsperspektivet bör också tydliggöras i regionernas utvecklingsuppdrag.

Utbyggnaden av bredband är en avgörande utvecklingsfråga för kommuner och regioner och här finns god kunskap om lokala och regionala behov, upparbetade

nätverk på lokal, regional och nationell nivå vilket är av stor betydelse för den fortsatta utbyggnaden av bredband.

Regionerna har idag i uppdrag att i dialog med kommunerna hålla samman prioriteringen av bredbandsinvesteringar i respektive län. Detta arbetssätt innebär att den regionala kompetensen tas tillvara och det är ytterligare en anledning till att regionernas ansvar som bredbandskoordinatorer bör förlängas. Det finns ett fortsatt stort behov av stöd för utbyggnad av bredband, särskilt i gles- och landsbygd varför Region Gävleborg anser att alla möjligheter till ekonomiskt stöd för detta ska tas tillvara. Vi ser därför positivt på att PTS nationellt ansvarar för och administrerar även den del av kommande jordbruksprogram (CAP) som innehåller medel för bredbandsutbyggnad så att den kan komplettera nationella satsningar.

Tillväxtverket har idag i uppdrag att främja tillgängligheten till kommersiell och viss offentlig service för företag och medborgare i serviceglesa områden, ett arbete som sker i samverkan med länsstyrelser, regioner och kommuner. Vad gäller kommersiell och offentlig service föreslår Region Gävleborg att dessa insatser plockas ur Jordbruksfonden och att Tillväxtverkets uppdrag och finansiering för ändamålet istället stärks samt kompletteras med ett utökat uppdrag att i samverkan med andra aktörer säkra hållbara transporter av post, paket och varuleveranser i lands- och glesbygd.

De båda förslag som finns rörande bredband och service på landsbygden överensstämmer med sättet på vilket medlen av allt att döma kommer att hanteras under förlängningsåren av nuvarande Landsbygdsprogram.

I den promemoria som regeringskansliet har skickat ut, ser vi en risk för överlappande insatser inom det som benämns ”Allmänt mål 3 - Förbättra den socioekonomiska strukturen i landsbygdsområden”, ”5.5.2 Stärkt affärsmässighet på landsbygden” och det särskilda målet 8 att ”Främja sysselsättning, tillväxt, jämställdhet, social delaktighet och lokal utveckling i landsbygdsområden, inbegripet bioekonomin och hållbart skogsbruk”. Region Gävleborg delar analysen att det finns behov av utbildning i företagande bland annat inom upplevelseturism och annan besöksnäring men även inom utveckling, diversifiering och förädling inom livsmedelssektorn särskilt med fokus på småskalig livsmedelsproduktion. Region Gävleborg menar att ett mer diversifierat näringsliv i gles- och landsbygd kan bidra till att minska sårbarheten för orter med få arbetsgivare och liten mångfald i näringslivet men menar att arbetet med detta ryms inom den regionala utvecklingspolitiken och regionernas nuvarande uppdrag.

Digitalisering har en central roll i att skapa hållbar regional tillväxt och potential för att minska geografins betydelse, skapa inkludering, god tillgänglighet och möjligheten att bo och driva konkurrenskraftiga företag i hela landet. Tillväxtverket genomför som en del av landsbygdsuppdraget insatser inom

digitalisering särskilt riktade till små och medelstora företag på landsbygderna. Insatserna syftar till att stärka näringsliv och företagande, oavsett bransch.

Regionernas uppdrag att vara digitaliseringskoordinatorer utgör en viktig brygga i kopplingen mellan bredbandsutbyggnad och digitalisering inom exempelvis näringsliv, i hälso och sjukvård, omvårdnad m.m. De ska främja användningen av digitala arbetssätt, verktyg och tjänster. Deras arbete ska också bidra till strategisk samverkan mellan relevanta aktörer inom digitalisering och därmed främja regional tillväxt. Vi menar att regeringen bör utnyttja de befintliga strukturer som Tillväxtverket och regionerna har byggt upp för arbetet med att främja digitalisering på landsbygden. Parallella insatser och finansieringskällor riskerar att göra arbetet mer ineffektivt och svårnavigerat.

I promemorian lyfts den låga utbildningsnivån på landsbygden särskilt. Man konstaterar att landsbygdskommuner har en lägre andel av befolkningen som läst vidare efter gymnasiet och att detta präglar såväl karaktären på de arbetstillfällen som finns kvar där som de jobb som skapas. Bristen på kompetens är ett stort hinder för företagets utveckling och tillväxt. Med utgångspunkt från att Gävleborg är ett av de län i Sverige med generellt lägst utbildningsnivå delar Region Gävleborg helt problembeskrivningen, men menar att detta snarare bör adresseras och breddas till att innefattas i det redan befintliga uppdraget kring kompetensförsörjning inom ramen för den regionala utvecklingspolitiken än den nationella landsbygdspolitiken eller EU:s gemensamma jordbrukspolitik.

Region Gävleborg understödjer regeringens ambition att låta den gemensamma jordbrukspolitikens ses som ett verktyg för att genomföra den nationella livsmedelsstrategin. Därtill är det viktigt att addera såväl innovations- som näringslivsperspektivet som hävstång för utveckling och tillväxt i relation till livsmedelsstrategin. Därigenom kan fokus läggas på både ökad livsmedelsproduktion, ökad självförsörjningsgrad och livsmedelsförädling. Därmed stärks förutsättningarna för diversifiering inom jordbruksföretagen och tillkomst av nya företag inom hela livsmedelskedjan men även inom andra affärsområden. Detta kan stärka sektorns konkurrenskraft och verka för omställning och utveckling mot att uppnå relevanta miljömål samt bidra till EU:s strategi för omställning och utveckling (The Green Deal). Detta kräver en nära samverkan och planering mellan den regionala utvecklingspolitiken, jordbrukspolitik, andra aktörer och intressenter i systemet.

En liten andel av jordbruksfonden ska enligt förslaget fortsatt finansiera lokalt ledd utveckling genom Leader-metoden. Leader-metoden kan med fördel utvecklas för att fånga upp det ideella engagemanget som finns på landsbygden. Att bidra till att utveckla attraktiva landsbygder och livaktiga civilsamhällen blir fortsatt viktiga insatser inom LLU. Det bör dock finnas krav om samverkan mellan jordbrukspolitik och den regionala utvecklingspolitiken för att undvika överlappningar och befrämja utvecklingskedjor kopplat till såväl de regionala utvecklingsstrategierna som till de regionala innovationsstrategierna. Här delar

Region Gävleborg regeringskansliets bedömning att sådana insatser kan finansieras via Jordbruksfonden och att en flerfondskonstruktion inte är nödvändig.

Regionstyrelsen

Eva Lindberg
Regionstyrelsens ordförande

Göran Angergård
Regiondirektör